



Zasady przyznawania płatności bezpośrednich w 2024 roku

Trwa nabór wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich i obszarowych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej 2023–2027. W 2024 roku, tak jak rok wcześniej doradcy DODR bezpłatnie udzielają rolnikom pomocy w wypełnianiu wniosków.

Kampania wnioskowa została wydłużona do 1 lipca

Wniosek o przyznanie płatności może być także złożony później – w terminie 25 dni kalendarzowych po 1 lipca, czyli do 26 lipca. W przypadku opóźnienia będzie jednak stosowane zmniejszenie płatności w wysokości 1% należnej kwoty płatności za każdy dzień roboczy.

Terminy te nie dotyczą wniosków o przyznanie nowych form płatności bezpośrednich, czyli Płatności dla małych gospodarstw oraz Płatności w ramach ekoschematu „Grunty wyłączone z produkcji”, które można składać do końca sierpnia. Zmiana terminów dotyczy płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego oraz działań obszarowych w ramach II filaru WPR. Do 31 sierpnia możliwe będzie:

- wnioskowanie o Płatność dla małych gospodarstw oraz
- zmiana wniosku, która będzie polegała na złożeniu wniosku o płatność w ramach nowego ekoschematu „Grunty wyłączone z produkcji”.

Rolnicy, którzy będą chcieli otrzymać Płatność dla małych gospodarstw oraz płatność w ramach nowego ekoschematu, muszą najpierw złożyć standardowy wniosek w podstawowym terminie – na obecnie obowiązujących zasadach.

Rolnik aktywny zawodowo

Płatności bezpośrednie są przyznawane rolnikowi aktywnemu zawodowo, prowadzącemu działalność rolniczą, któremu został nadany numer identyfikacyjny (w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności). Ten numer może być wykorzystywany do ubiegania się o płatności.

W przypadku ekoschematów związanych ze wsparciem do powierzchni gruntów rolnik musi zadeklarować do wsparcia działkę, o minimalnej powierzchni 0,1 ha, położoną na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.

Działalność rolnicza

Działalność rolnicza polega na wytwarzaniu produktów rolnych przez hodowlę lub chów zwierząt do celów gospodarskich, uprawie roślin albo

utrzymywaniu użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych, wykraczających poza użycie zwykłych metod rolniczych i zwykłego sprzętu rolniczego.

Oznacza to, że jeżeli na danym gruncie nie jest prowadzona produkcja to (w przypadku gruntów ornych i trwałych użytków zielonych), rolnik ma obowiązek wykonać co najmniej jeden zabieg agrotechniczny, mający na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądaną roślinności.

Natomiast w przypadku sadów – producent rolny ma obowiązek wykonać co najmniej dwa zabiegi agrotechniczne. Jeden to usunięcie lub zniszczenie niepożądaną roślinności, a drugi – usunięcie obumarłych drzew oraz gałęzi lub cięcie sanitarne suchych i zasychających gałęzi. Należy je wykonać do 31 lipca w roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy.

To już drugi rok, kiedy można realizować ekoschematy, czyli dodatkowe dopłaty dla rolników za praktyki sprzyjające ochronie środowiska i klimatu oraz dobrostanowi zwierząt, które wykraczają ponad podstawowe wymogi określone w obowiązkowym systemie warunkowości (SMR, GAEC). Są one zobowiązaniami dobrowolnymi i rocznymi. Ekoschematy powierzchniowe można realizować na gruntach ornych, jak i na trwałych użytkach zielonych.

Ekoschematy:

- rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi, w tym praktyki:
 - ✓ ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt,
 - ✓ międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe,
 - ✓ opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem,
 - ✓ zróżnicowana struktura upraw,
 - ✓ uproszczone systemy uprawy,
 - ✓ wymieszanie słomy z glebą,
 - ✓ wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji oraz
 - ✓ stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych),
- dobrostan zwierząt,
- obszary z roślinami miododajnymi,

- prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin,
- biologiczna ochrona upraw,
- retencjonowanie wody na TUZ.

W ramach gospodarstwa można je łączyć (niektóre na tej samej powierzchni). Ekoschematy w gospodarstwie można łączyć także np. z programami rolno-środowiskowo-klimatycznymi, z rolnictwem ekologicznym czy klimatycznymi rolno-leśnymi. Po upływie jednego roku można z nich zrezygnować lub je zmienić.

System punktowy

Płatności za realizację ekoschematu rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi oraz dobrostan zwierząt są objęte systemem punktowym. Do każdej z tych praktyk przypisana jest określona liczba punktów. Odpowiada ona wysokości planowanej stawki za daną praktykę. W przypadku pozostałych ekoschematów przysługuje płatność do 1 ha.

W kampanii 2024 roku utrzymano możliwość weryfikacji realizacji praktyk „Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji” oraz „Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo” (w ramach ekoschematu „Rolnictwo węgłowe i zarządzanie składnikami odżywczymi”), poprzez składanie oświadczenia o wykonaniu tych praktyk. Jeśli producent nie miał możliwości zrobienia zdjęcia geotagowanego, składa oświadczenie. W przypadku gdy rolnik na potrzeby realizacji praktyki nabył obornik, pomiot ptasi lub produkt pofermentacyjny, jest zobowiązany posiadać imienny dokument potwierdzający zakup lub inny dokument potwierdzający nabycie.

Obowiązkowe szkolenie

Nowością dla rolników realizujących ekoschemat „Dobrostan zwierząt” jest obowiązek wzięcia udziału w szkoleniu na temat metod ograniczających stosowanie antybiotyków. Wprowadzenie obowiązkowego udziału w takim szkoleniu wynika z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Szkolenie z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej organizują jednostki doradztwa rolniczego.

Dokumentem potwierdzającym odbycie szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej jest zaświadczenie potwierdzające ukończenie przez rolnika tego szkolenia, określające tematykę, wymiar godzin, datę odbycia szkolenia oraz zawierające informację o organizatorze szkolenia.

Zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej rolnik składa za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR albo kierownikowi biura powiatowego w terminie do dnia 21 marca roku następującego po roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej.

Zobowiązanie do odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej dotyczy rolników, którzy złożyli wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej po dniu 14 marca 2024 roku.

Inną nowością, dotyczącą ekoschematu „Dobrostan zwierząt” jest wprowadzenie od tego roku nowej płatności dla rolników uczestniczących w krajowych systemach jakości.

Rolnik, który wytwarza produkty przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu QAFP (Quality Assurance for Food Products) może realizować praktykę podwyższającą poziom dobrostanu zwierząt utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu QAFP – Kulinarne mięso wieprzowe (warianty: Dobrostan loch, Dobrostan tuczników) lub systemu QAFP – Tusze, elementy i mięso z kurczaka i indyka (warianty: Dobrostan kurcząt brojlerów, Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa).

Rolnik realizujący praktykę podwyższającą poziom dobrostanu zwierząt - utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu QAFP, musi posiadać certyfikat potwierdzający, że wytwarzane przez niego produkty są zgodne ze specyfikacją i standardami danego systemu QAFP.

Rolnik, który wytwarza produkty przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu QMP, może realizować praktykę podwyższającą poziom dobrostanu zwierząt - utrzymywa-

nie zgodnie z wymogami systemu QMP (warianty: Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach, Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym, Dobrostan opasów).

Rolnik realizujący praktykę podwyższającą poziom dobrostanu zwierząt - utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu QMP, musi posiadać certyfikat potwierdzający, że wytwarzane przez niego produkty są zgodne ze specyfikacją i standardami systemu QMP.

Rolnik składa do Agencji za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR w terminie do dnia 21 marca roku następującego po roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności dobrostanowej, certyfikat potwierdzający, że wytwarzane przez niego produkty są zgodne ze specyfikacją i standardami danego systemu QAFP bądź certyfikat potwierdzający, że wytwarzane przez niego produkty są zgodne ze specyfikacją i standardami systemu QMP, w zależności od realizowanej praktyki, wydany przez upoważnioną jednostkę certyfikującą

W przypadku świń i bydła rolnik ma możliwość, z katalogu poszczególnych praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt, wyboru praktykę/praktyki, które będzie realizował w gospodarstwie, oraz w przypadku kurcząt brojlerów i indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa rolnik ma możliwość realizacji praktyki utrzymywanie zgodnie z wymogami systemu QAFP.

Przypominamy, że dokumenty można przysyłać do Agencji elektronicznie, za pomocą aplikacji eWnioskiPlus. Aplikacja jest dostępna na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa <https://www.armir.gov.pl>, w zakładce logowanie do aplikacji eWnioskiPlus.

Po zalogowaniu w aplikacji e-wnioski, w zakładce „Moje sprawy”, rolnik może sprawdzić wszystkie informacje o złożonych wnioskach, jaki jest ich status oraz wydane decyzje. W zakładce „Moje finanse” ma możliwość sprawdzenia jakie kwoty i za co przelała pieniądze ARiMR.

Rolno-środowiskowo-klimatyczne na osobnych zasadach

Rolnicy, którzy na swoich użytkach rolnych realizują zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne,

wykonują te obowiązki w terminach i zakresie wynikającym z przepisów rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Grunty ugorowane z roślinami miododajnymi, między śródpolne, strefy buforowe lub pasy gruntów wzdłuż obrzeży lasów, dla których określono normy oraz szczegółowe warunki ich stosowania, nadają się do wypasu lub uprawy, nawet jeśli nie przeprowadzono na nich wymaganych zabiegów lub przeprowadzono je po 31 lipca.

Jeżeli łączna powierzchnia gruntów jest nie mniejsza niż 1 ha – minimalna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 200 EUR. Równowartość 200 EUR przysługuje także rolnikom posiadającym mniej niż 1 ha, otrzymującym płatności do zwierząt (w tym płatności dobrostanowe).

Do powierzchni działki

Płatności bezpośrednie są przyznawane do powierzchni działki rolnej lub jednostki gruntu nierolniczego:

- położonych na gruncie stanowiącym kwalifikujący się hektar, powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha, nie większej niż maksymalny, kwalifikujący się obszar.

Na własnym gruncie

Płatności bezpośrednie oraz uzupełniająca płatność podstawowa są przyznawane do gruntu rolnika, do którego ma tytuł prawny 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności. Prawo do użytkowania gruntów może być tytułem własności, umową dzierżawy, ale także umową ustną. **Podmiot, który nie użytkuje gruntu, nie ma prawa do płatności (nawet jeśli posiada do niego tytuł prawny).**

Jeżeli grunt lub zwierzę jest przedmiotem współposiadania, to płatności bezpośrednie oraz uzupełniająca płatność podstawowa, przysługują temu współwłaścicielowi, co do którego pozostali wyrazili zgodę na piśmie. Zgoda ta nie jest wymagana, jeżeli współwłaścicielem jest małżonek wnioskodawcy.

W 2024 roku można ubiegać się o podstawowe wsparcie dochodów w postaci:

- płatności podstawowej,

- uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów do celów równoważności (płatność redystrybucyjna),
- uzupełniającego wsparcia dochodów dla młodych rolników (płatność dla młodych rolników),
- płatności w ramach wsparcia dochodów związanego z produkcją (13 sektorów),
- przejściowego wsparcia krajowego – dwa instrumenty (uzupełniająca płatność podstawowa i płatność niezwiązana do tytoniu),
- płatność ONW, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz płatności ekologiczne.

Warunkowość

Wyplata płatności bezpośrednich i obszarowych zależy od spełnienia tzw. warunkowości. Warunkowość stanowi połączenie i wzmocnienie wymogów zasady wzajemnej zgodności oraz zazielenienia, które obowiązywały do 2022 roku. Jest obowiązkiem dla rolnika składającego wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich. Od spełnienia jej wymogów zależy uzyskanie pełnego wsparcia w ramach:

- płatności bezpośrednich (w tym ekoschematów),
- płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,
- płatności ekologicznych,
- premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych oraz
- płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).

Instytucją odpowiedzialną za przeprowadzanie kontroli warunkowości jest ARiMR – w zakresie spełnienia przez rolnika norm GAEC oraz wymogów dotyczących środowiska, zmiany klimatu oraz zdrowotności roślin i bezpieczeństwa żywności, w części dotyczącej produktów pochodzenia roślinnego. Z kolei Inspekcja Weterynaryjna (IW) kontroluje warunkowość w zakresie dobrostanu, zdrowia zwierząt, bezpieczeństwa pasz i żywności, w części dotyczącej produktów pochodzenia zwierzęcego.

Za nieprzestrzeganie wymogów warunkowości kwota płatności może być zmniejszona o 3%.

Projektowane zmiany w zakresie warunkowości dotyczą norm:

▪ GAEC 6

Norma GAEC 6 – Minimalna pokrywa glebowa w najwrażliwszych okresach. Okres utrzymania okrywy glebowej, tj. od dnia zbioru uprawy w plo-

nie głównym do 15 października roku, w którym zebrano tę uprawę w plonie głównym.

Wprowadza się również przepis, że w okresie utrzymania okrywy glebowej (od dnia zbioru uprawy w plonie głównym do 15 października danego roku), możliwa jest przerwa na wykonanie zabiegów agrotechnicznych przed siewem roślin ozimych, trwająca nie dłużej niż 4 tygodnie.

Jako spełnienie wymogów normy uznaje się m.in.: okrywę roślinną (trawy na gruntach ornych, międzyplony, wsiewki, rośliny bobowate drobno-nasienne oraz ich mieszanki z trawami, uprawy główne znajdujące się do 15 października na polu), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami późniejszymi oraz samosiewami zebranej uprawy, mulczem.

▪ GAEC 7

Norma GAEC 7 – Zmianowanie i dywersyfikacji upraw na gruntach ornych.

Projekt rozporządzenia wprowadza uproszczenie, które daje rolnikom wybór, czy chcą realizować wymogi normy GAEC 7 za pomocą zmianowania tj. określonego następstwa upraw roślin, czy za pomocą dywersyfikacji upraw tj. zróżnicowania upraw.

W przypadku wyboru zmianowania upraw:

- na 40% gruntów ornych w gospodarstwie taka sama uprawa nie może być utrzymana rok do roku na tej samej działce;
- na wszystkich gruntach ornych w gospodarstwie, taka sama uprawa w plonie głównym nie może być prowadzona dłużej niż 3 lata.

W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw:

- w przypadku gospodarstw o powierzchni powyżej 10 do 30 ha gruntów ornych – wystarczy posiadać dwie uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%;
- w przypadku gospodarstw o powierzchni powyżej 30 ha gruntów ornych – wystarczy posiadać trzy uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne nie więcej niż 95%.

Ponadto w rozporządzeniu proponuje się wyłączenie z obowiązku zmianowania powierzchni gruntów ornych, na których prowadzona jest plantacja nasienne kukurydzy.

▪ GAEC 8

Norma GAEC 8 – Minimalny udział powierzchni gruntów ornych przeznaczonych na obszary lub obiekty nieprodukcyjne, zachowanie elementów krajobrazu oraz zakaz przycinania drzew i żywopłotów w okresie lęgowym ptaków.

Projekt rozporządzenia znosi obowiązek przeznaczenia co najmniej 4 % powierzchni gruntów ornych na obszary lub obiekty nieprodukcyjne – tzw. „ugorowanie”:

Proponowane zmiany będą miały zastosowanie do wniosków składanych w trwającej kampanii 2024 r.

Zmiany w Pakiecie 1

W zakresie: Rolnictwa zrównoważonego PROW 2014–2020 oraz płatności ekologicznych PROW 2014–2020 i PS 2023–2027 zostały utrzymane dotychczas obowiązujące zasady dotyczące ugorowania. Istnieje możliwość ugorowania na powierzchni obejmującej do 4% GO. Płatność na gruntach ugorowanych będzie przyznawana według tych wytycznych, natomiast nie będzie płatności w zakresie ugorowania w ramach nowego ekoschematu.

- **Zapraszamy do Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego na terenie Dolnego Śląska, gdzie doradcy pomogą w wypełnianiu wniosków o dopłaty obszarowe, za pomocą aplikacji eWnioskiPlus, dopasują też ekoschematy do specyfiki gospodarstwa rolnego.**

Źródła:

<https://www.gov.pl/web/arimr>

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo>

Anna Kuriata-Rajska,
Joanna Jędrychowska,
Wrocław 2024

korekta: Agnieszka Siegel, DODR
opracowanie graficzne i skład: Ewa Kutkowska, DODR